

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

OKULÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA
BEDEN EĞİTİMİ ÇALIŞMALARININ 6 YAŞ GRUBU
ÇOCUKLARININ MOTOR GELİŞİMLERİNDEKİ
ETKİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tezi Hazırlayan : Belgin İNAN
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Suna BAYKAN

ANKARA - 1989

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

OKULÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA
BEDEN EĞİTİMİ ÇALIŞMALARININ 6 YAŞ GRUBU
ÇOCUKLARININ MOTOR GELİŞİMLERİNDEKİ
ETKİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tezi Hazırlayan : Belgin İNAN
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Suna BAYKAN

ANKARA - 1989

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
BÖLÜM I	
GİRİŞ ve AMAÇ.....	1
Araştırmanın Amacı.....	2
BÖLÜM II	
GENEL BİLGİLER.....	3
Okulöncesi Eğitimi.....	3
Okulöncesi Eğitim Kurumları.....	3
Okulöncesi Gelişim Alanları.....	4
Oyun ve Oyunun Önemi.....	9
Beden Eğitimi ve Amaçları.....	11
Beden Eğitimi Çalışmalarının Yararları.....	12
Erken Yaşlarda Beden Eğitimi Çalışmaları.....	14
Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi Çalışmaları.....	18
Konu İle İlgili Bazı Araştırmalar.....	21
BÖLÜM III	
MATERYAL ve YÖNTEM.....	24
Evren ve Örneklem.....	24
Araştırmanın Planlanması.....	26
Testlerin Uygulanması.....	28
Verilerin Analizi.....	38
BÖLÜM IV	
BULGULAR ve TARTIŞMA.....	39

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER..... 57

BÖLÜM VI

ÖZET..... 59

SYNOPSIS..... 61

KAYNAKLAR..... 63

ÖZGEÇMİŞ 66

TABLÖLAR DİZİNİ

Sayfa

1. Grupların Beden Eğitimi Çalışmaları Hakkında Bilgilerin Dağılımı.....	25
2. Çalışmalarda Kullanılan Araç-gereç Dağılımı...	26
3. Çocukların Boy ve Ağırlıklarının Dağılımı.....	40
4. Tek Ayak Üzerinde Denge Testi Sonuçlarının Dağılımı.....	42
5. Tek Ayak Üzerinde Denge Testi Varyans Analizi Dağılımı.....	43
6. Çabukluk Testi Sonuçlarının Dağılımı.....	45
7. Çabukluk Testi Varyans Analizi Dağılımı.....	47
8. Sürat Koşusu Testi Sonuçlarının Dağılımı.....	48
9. Sürat Koşusu Testi Varyans Analizi Dağılımı...	49
10. Top Fırlatma Testi Sonuçlarının Dağılımı.....	50
11. Top fırlatma Testi Varyans Analizi Dağılımı...	51
12. Durarak Uzun Atlama Testi Sonuçlarının Dağılımı	53
13. Durarak Uzun Atlama Testi Sonuçlarının Varyans Analizi Dağılımı.....	54
14. Top Yakalama Testi Sonuçlarının Dağılımı.....	55
15. Top Yakalama Testi Sonuçlarının Varyans Analizi Dağılımı.....	56

ŒEKİL DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
1. Tek Ayak Üzerinde Dengede Durma Testi.....	31
2. Çabukluk Testi.....	32
3. Top Yakalama Testi.....	34
4. Durarak Uzun Atlama Testi.....	35
5. Top Fırlatma Testi.....	36
6. Sürat Koşusu Testi.....	38

ÖNSÖZ

Çocuklardaki motor gelişmeye, beden eğitimi çalışmalarının önemi ve gerekliliği konusundaki çalışmalarımı destekleyerek, beni yönlendiren danışman hocam, Sayın Prof.Dr. Suna Baykan'a, yine bu konudaki çalışmalarımda benden yardımlarını esirgemeyen, Sayın Prof.Dr. Orhan Arslan'a, Sayın Doç.Dr. Orhan Kavuncu'ya ve okulöncesi eğitim kurumları idarecilerine, içten duygularıyla teşekkür ediyorum.

Belgin İNAN

BÖLÜM I

GİRİŞ VE AMAÇ

Canlı olmanın anlamı yaşamaktır. Yaşayan varlık ise devamlı etkinlik içerisindedir. Çünkü her canlı çevresiyle etkileşim içerisindedir. İnsan ise canlı varlıkların en etkinidir.

Ülkelerin hedefi; bilim ve teknik dünyasında ilerleyebilmek, hak edilen en iyi noktaya gelebilmek için iyi yetişmiş elemanların katkılarına sahip olmaktır. Her konuda olduğu gibi bu iyi yetişecek elemanlar konusunda da temele inilerek, çocukların iyi bir eğitimle yetiştirilmeleri söz konusudur. Günümüzde çocuklara ulaşabilmek için çeşitli ve çok sayıda araç-gereç bulmak, yaratmak mümkündür. Kaldı ki çağımız çocukları bu konuda oldukça yetenekli, becerili, yaratıcı varlıklardır.

Çocukların sağlıklı gelişmeleri doğrultusunda ki eğitimde Beden Eğitimi çalışmalarının da payı vardır. Bu çalışmalara katılan çocuklar aktif, dinamik, neşeli, yaratıcı, kendine güven duyan, lider olma özelliğine sahip, paylaşma, birlik beraberlik duygusu gibi özellikleri taşırlar. Bu yapıda gelişecek insanlar ise yaşadıkları ortamda başarılı olma ve ileriye dönük yatırımlar konusunda değerli katkılarda bulunacaklardır.

Başarılı ve gelişen bir ülke olmak için iyi eğitilmiş insanlara, iyi eğitilmiş insanlar oluşturabilmek içinde sağlıklı çocuklara sahip olmalıyız. Bu sonuca ulaşmak, artık tartışmasız kabul edilen, okulöncesi eğitim kurumlarında, Beden Eğitimi çalışmalarına gereken yer ve önemin verilmesi ile başarılabilir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, okulöncesi altı yaş grubu kız ve erkek çocuklarına, motor gelişimlerini ölçen, denge, çabukluk, koordinasyon, sıçrama, kuvvet ve sürat testleri uygulanarak, Beden Eğitimi çalışmalarının ne derece etkili olduğunu göstermeyi amaçlanarak, plânlanmış, yürütülmüş ve sonuçlandırılmıştır.

BÖLÜM II

GENEL BİLGİLER

Okulöncesi Eğitimi

Doğumdan ilköğretime kadar olan süreyi kapsayan ve çocukluk yılları olarak isimlendirilen dönemde, bu yaş grubunun kalıtım özelliklerine, gelişimlerine uygun, zengin ve çeşitli imkânları sağlayarak gelişmelerini, içinde buldukları toplumun kültür değerlerini, özelliklerini en iyi şekilde sunan bir eğitim sürecidir⁽¹⁾.

Okulöncesi Eğitim Kurumları

Sanaayileşen toplumlarda meydana gelen değişimler her şeyde olduğu gibi, aile düzenini de etkilemiş, bunun sonucunda da okulöncesi eğitime zorunlu olarak gerek duyulmuştur. İlk gündüz bakımevi 1838'de Norveç'te kurulmuştur. Ülkemizde okulöncesi kurumların açılması yolundaki ilk çabalar yirminci yüzyıl başlarında görülmeye başlanmış, 1906'lı yıllardan sonra sayılarında artışlar görülmüştür. Son yıllarda toplumumuzda bu eğitim döneminin önemine ilişkin görüşlerin giderek daha fazla uygulanmaya başlanması, anne-babaların, çocukların bakımı ve eğitimi konusundaki artan ihtiyaçları okulöncesi eğitim kurumlarının önemini daha da artırmıştır⁽²⁾.

Günümüzde bu kurumlar Devlet Bakanlığı'na bağlı, Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunun gündüz bakım evleri, Millî Eğitim Bakanlığının, ana okulları olarak hizmetlerini sürdürmektedirler. Ayrıca Kamu Kuruluşlarının, özel ve gönüllü kuruluşların, kreş ve gündüz bakımevleri, okulöncesi çocuklarına yönelik olarak hizmet vermektedir.

Okul Öncesi Gelişim Alanları

Okul öncesi eğitimin gerçekleşebilmesi için, çocukta gelişim alanlarının oluşması önemlidir. Bu gelişim alanları zihin gelişimi, duygu gelişimi, dil gelişimi, sosyal gelişim, motor gelişim olarak sıralayabilir ve aşağıdaki şekilde açıklayabiliriz;

Zihin Gelişimi: Çocukların zihinsel gelişimlerine etki eden çevre uyarıcı zenginliği onların anlamlı bir gelişim göstermelerine neden olur. Okul öncesi eğitim kurumlarında öncelik verilen "zihinsel gelişme"ye uygun ve paralel ağırlıkta, dengeli olarak "bedensel ve ruhsal gelişme"ye gereken önemin ve yerinin kazandırılması esas olmalıdır. Çünkü; fiziksel gelişme ile zihinsel gelişme arasında sıkı bir ilişki vardır (1,3,4).

Duygu Gelişimi: Çocuk büyüdükçe duygu ifadeleri daha belirgin hale gelmektedir. Bebeklik çağının başlangıcında, çocuk duygularını açıklarken amaçsız

ve kararsızdır. Büyüdükçe duygularını daha açık ve belirli biçimde ortaya koyma yeteneği kazanır. Bu duygular sevgi, neşe, can sıkıntısı, korku, hor görülme, öfke, kıskançlık, heyecan olarak karşımıza çıkmakta ve çocuğu etkilemektedir⁽⁵⁾.

Dil Gelişimi: Çocuğun yaşı büyüdükçe kullanacağı dil, kendisiyle aynı dili konuşanların ortaklaşa kullandıkları, belli semboller kümesinden oluşmaktadır ve dil gelişimi ile motor gelişim arasında paralellik vardır. Çünkü çocuğun kelime hazinesi ne kadar zengin ise, bedensel ihtiyaçlarını ifade edebilmesi o derecede rahat olur⁽⁵⁾.

Sosyal Gelişim: Çocuğun diğer insanlarla ilişkisi onun sosyal gelişimidir. Dış çevre ile ilişki kurabilmeyi ne kadar çok sayıda ve rahatlıkla yapabiliyorsa çocuk o derecede sosyalleşme özelliğini geliştirir. Bedensel hareketlilik onun duygusal davranışlarında ve sosyal ilişkilerinde de etkili olur^(4,6).

Motor Gelişim: Çocuğun hareketlerinin ve becerilerinin gelişmesidir. Çocuk organik olarak hazır olunca yürüme yeteneğini geliştirecek, her çeşit eyleme katılır. Gelişmesi ve büyümesi ilerleyen çocuk, beden kısımlarını kullanarak ve aralarında koordinasyon sağlayarak yeni ve karmaşık beceriler edinir^(5,6).

Boy ve ağırlığının artması, kasların kuvvetlenmesine paralel olarak, motor hareketlerde gelişir

ve süreklilik kazanır. Motor gelişimi etkileyen iki önemli faktör vardır. Bunlar; kalıtım ve çevredir.

Kalıtımda: beden kusurları, kuvveti ve oranı ile zekâ özellikleri çocukların hareketlerinin gelişimini vücut kontrolünü ve becerilerinin gelişimini etkiler. Normal beden yapısına sahip zeki çocuklar daha hareketli, becerikli olurlar.

Çevre etkileri: beden gelişiminde olduğu gibi motor gelişiminde de büyük rol oynar. Çevreden anlayış ve yardım görerek serbest hareketler için gerekli ihtiyaçları karşılanan çocuklar, daha hareketli ve becerikli olurlar⁽⁷⁾.

Çocuklarda motor özellikler karşılıklı birbirini etkileyen formlar olarak görülmektedir. Bunlar;

Kuvvet; bir direnci yenme veya onu kas gerilemesi ile karşılama olarak ifade edilmektedir. Kol kuvvetini ölçen; maximum ağırlık kaldırabilme gülleyi en uzağa atabilme, bacakta sıçrama kuvvetini ölçmek içinse durarak yükseğe sıçrama, uzun atlama gibi testler kullanılabilir⁽⁸⁾.

5.74 Çabukluk: Çabukluk deyimi ile hareketlerin mümkün olduğu kadar büyük bir hızla uygulanması yeteneği anlaşılır. Çabukluk dış ortamdan gelen yada aynı zamanda uyarıların ne büyük bir hızla algılandığı, cevaplandığı ve özellikle motor impulsların, uyarı merkezlerin-

den, motor organlara (kaslara) hangi hızla ulaştığına bağlıdır. Uyarı algılaması, uyarı yanıtlanması ve uyarı iletisi çabukluk için önemli kriterlerdir. Çabukluk özelliğine yönelik; bir kasa üzerinden zamana karşı sağa-sola sıçramak, zamana karşı merdiven çıkmak, sırt üstü veya yüzüstü yatış pozisyonundan, alınan komutla beraber düzelerek belli mesafeyi yine zamana karşı katetmek gibi testler uygulanabilir⁽⁹⁾.

s. 26. Sürat; vücudu veya onun bir kısmını hızlı bir şekilde hareket ettirebilme özelliğidir. Bu özelliği test etmek için zamana karşı belli mesafeli koşular, azami hızla yapılan yüklenmeler, sayılabilir⁽⁹⁾.

Denge; kişinin aldığı pozisyonu düzenli ve muntazam bir şekilde zamana karşı koruyarak yapabilme özelliğidir. Birçok beceri çalışması bir denge duygusunu ve denge bozulduğunda da süratle normal pozisyona düzelmeyi gerektirir. Bu özellik gelişen, kontrol altına alınmış kas grupları yardımıyla gerçekleştirilebilir. Bu özelliğe yönelik, denge tahtası üzerinde karşıya bakarak öne ve geriye yürüyüşler, denge tahtası üzerinde 160° ve 360°'lık dönüşler, yine denge tahtası üzerinde sıçramalar, yerde zamana karşı flamingo veya planör duruşları yaptırılabilir⁽¹⁰⁾.

Dikkat; insanı etkileyen çevre varlıklarının durumuna ve insanın kendi yaptığı etkinliklere dikkati-

ni çevirmesi, bunlara gerekli dikkati sarfedebilmesi olup, motor etkinliklerin önemli bir ögesidir⁽⁸⁾.

Motor Özelliklerin Kazanılması: Motor, özelliklerin düzeyi kalıtıma bağlıdır. Uyum kapasiteside kalıtımla belirlenmiş olup, bunun sonucu olarak motor özellikleri mükemmelleştirmekte yine kalıtımla sınırlandırılmıştır⁽¹¹⁾.

Yapılabilen serbest hareketler ve alıştırmaların motor gelişime etkisi büyüktür. Çocuk önce merdivenleri iki ayağı ile güçlkle çıkarken zamanla tek ayakla ve koşarak çıkabilir. Yaşı ilerledikçe küçük yaştakine göre daha ağır şeyleri kaldırabilir, daha yüksekte ve daha uzun atlayabilir. Daha hızlı koşarak, topu ve bir cismi daha uzağa atabilir. Tekrarlanan egzersizler ile hızlilik, sık sık tekrarlanan hareketlilikle de çeviklik artırılabilir^(7,12).

Motor yeteneklerin düzenli ve tahmine dayalı bir şekilde artırılabilmesine dair prensip, psikologların çocuk gelişimini, büyümesini, sistematik bir düzenle dökümanter haline getirme çabaları başlangıcından bu yana kabul ve rağbet görmektedir. Çünkü bu yeteneklerin ancak böyle bir prensiple gerçekleştirileceğine inanılmaktadır⁽¹³⁾.

Araştırmaların çalışmaları sonucunda yapılan açıklamaya göre, hazırlanan programlarda, artırılan sürenin, motor yeteneklerin geliştirilmesine, kalıcılığı-

nın teminine ayrılmış olması gayret ve cesaret verici sonuçlar doğurmuştur. Araştırma, motor yeteneklere yönelik programların faydalı yapısını destekleyen, başka bir araştırma ile bir araya getirilmiş, bu konuya daha fazla zaman ayrılması yönünde sağlıklı bir belge oluşturmuştur. Fiziksel çalışmaların Beden Eğitimi programlarının ilk adım araçlarının en önemlisi olduğu üzerinde ısrarlı olan Beden Eğitmciler, dengeli bir programa olan ihtiyacın gerekliliğini savunmaktadırlar. Okul-öncesi eğitim kurumlarında bu program dengeli ve geliştirilmeye yöneliktir. Dengeli bir programın ferdi, fiziksel çalışma ve motor yetenekleri geliştirmede öncülük edeceği savunulmaktadır⁽¹⁴⁾.

Uygun Beden Eğitimi çalışmaları ve gelişme arasındaki ilişki açıklanır, ispatlanır, benimsetilir ve programlarla desteklenirse, bu çalışmalara daha çok katılımın gerçekleşeceği muhakkaktır⁽¹⁵⁾.

Oyun ve Oyunun Önemi

Oyun çocukluk döneminin temel amacıdır. Oyuna çoğu kere fazla enerjinin atılması için lâzım olan bir faaliyettir denir. Halbuki oyunun asıl görevi çocuğu hayata hazırlamaktır. Öğrenme, yaratma, deneyim kazanma, iletişim kurma ve yetişkinliğe hazırlanma aracıdır. Özgürce ve kendiliğinden yapılan, haz veren, mutluluk kaynağı olan, çocuğu geliştiren ve eğlendiren, düşündüreren, hareket ettiren, üzülebileceği, kendini ve çevre-

sini tanıyabileceği, hayallerini yaşayabileceği, taklidî, zihinsel, duygularının bulunduğu fiziksel en önemli işi, uğraşdır. Çocuğun zihinsel yetenekleri kadar tüm gelişim alanları uyaran, duygularını ve duyularını geliştiren etkinliklerin tümüdür. Oyunların çocuk ruhu ve bedeninin gelişmesi ile sıkı bir ilgisi vardır. Çocuk oyunlarda vücudunu kullanmayı öğrenir. O halde oyun çocuklarda kas kontrolü ve duygu eğitimini sağlayan bir işlev olarak tanımlanabilir. Okulöncesi eğitimde oyunun geliştirici, eğitici, psiko-sosyal, tedavi edici işlevlerini görmek ve izlemek mümkündür (16,17).

Oyunun Geliştirici İşlevi; Oyun sırasında çocuğun bazı organları, kol, bacak gibi, yada tüm bedeni hareket halindedir. Çocuk hareketli oyunlarla kaslarını geliştirme fırsatını bulmakta, el becerisini geliştirmekte, bir takım yeni beceriler kazanmakta, birikmiş enerjisini oyun yoluyla harcamayı öğrenmektedir. Çocuk bedenini ve bedeninin kısımlarını tanımakta, bunların görevlerini keşfetmekte, bunlardan yararlanmayı başarmaktadır (17).

Oyunun Eğitici İşlevi; Oyun yoluyla çocuk çevresindeki nesnelere tanımayı, cisimleri kullanmayı, küçük-büyük, ağır-hafif, az-çok gibi bir takım kavramları da oyunda kazanmakta, renkleri, boyutları ve biçimleri ayırd etmeyi öğrenmektedir (17).

Oyunun Psiko-Sosyal İşlevi; yetişkinin müdahalesine gerek kalmadan çocuk bazı gerçekleri oyun sırasında öğrenmektedir. Keşfetme, yaratma, etkinlikleri ile zihinsel yeteneklerini harekete geçirmek, çaba harcamayı, başladığı işi bitirmeyi ve bundan zevk almayı öğrenmektedir. Çocuk deneme-yanılma yoluyla doğruyu bulmayı, ben ve başkası kavramlarını kazanarak, işbirliği, paylaşma, yardımlaşma, yenme ve yenilmeyi oyun yoluyla iletişim kurmayı, duygu ve düşüncelerini ifade etmeyi öğrenir.

Böylece çocuğa öğretmekte güçlük çekilen pek çok kural da oyun sırasında kendisine kolaylıkla verilebilir^(17,2).

Oyunun Tedavi Edici İşlevi; çocuk oyun yoluyla yetişkin baskısından, sıkıntı, üzüntü gibi olumsuz duygularından kurulmakta . kısa bir sürede olsa oyunlarında korku, endişe, öfke, kıskançlık gibi duygularını yenmeyi başarmaktadır. Çocuğun oynadığı oyunların türleri ve oynayış biçimleri onun içinde bulunduğu gelişim evresinin özelliklerine göre değişiklik göstermektedir⁽¹⁷⁾.

Beden Eğitimi ve Amaçları

Beden Eğitimi, oyun, cimmastik, sportif çalışmaların tümü ile kişinin bedence sağlam, fikirce uyanık ve ruhen sağlıklı olmasının bir aracı görünümündedir.

Aslında ruh, beden ve fikir gelişimini sağlamaktır. Her ne kadar beden ve ruh sağlığını geliştirmek ve iradeyi güçlü kılmak temel amaçlar aras ında yer alıyor gibi görünsede, aynı zamanda sosyal ve ekonomik kalkınmanında temel unsurlarını kapsamaktadır. İradeyi güçlendirmek, kendine olan güveni kazandırmak, şahsiyetin oluşmasını kolaylaştırmaktadır. Beden Eğitimi kişinin keşfedilmemiş özelliklerini ve yaratıcı yönünü harekete geçiren önemli bir faktördür. Kişinin grup çalışmasını kolaylaştırmak, karşılıklı dayanışmayı sağlamak, kendine güven yaratmanın yanısıra, kişinin toplum üyeliğini kazanması olan sosyalleşmesinde de önem taşımaktadır. Sosyalleşmenin ve kişinin gelişmesinin ömür boyu sürdüğü düşünülürse Beden Eğitiminin amaçları daha iyi anlaşılır (18,19):

Beden Eğitimi Çalışmalarının Yararları

İnsan hayatının devamlılığı için Beden Eğitimi çalışmalarının bütün hayatı süresince değeri ve önemi olduğu bir gerçektir.

Gelişme, Beden Eğitimi çalışmaları sürecinde gerçekleşmektedir. Bu çalışmalar çocuğa hareket özgürlüğü sağlamakta, onun evrenini tanımasına ve araştırıcı olmasına imkan vermekte ve yetişkin rollerini benimsetmektedir (20).

Günlük hayatın gerektirdiği yürüme, koşma, atlama, tırmanma, sekme, kayma gibi becerileri, sportif faaliyetlerle ilgili atma, tutma, fırlatma ve vurma gibi bu faaliyetlere hazırlayıcı özel beceriler, liderlik, hoşgörülük, arkadaşlık, doğruyu, iyiyi, güzeli taktir etme, kendini kontrol etme, işbirliği yapma, başkalarına saygı, itaat gibi becerileri, bir aleti emniyetle kullanma, kazalara karşı uyanık olma, sağlığını koruma ve ilk yardımın ön bilgilerine sahip olma becerilerini de Beden Eğitimi çalışmalarında edinmekte, karar verme, mantık yürütme yeteneğini çalışmalar süresince geliştirmektedir. Çünkü öğrenmek için en dinamik, canlı ortam ve yöntemleri bu çalışmalar sağlamaktadır (3,20).

Beden Eğitimi çalışmaları sayesinde, günlük işlerini ve yaşayışını en verimli şekilde yürütebilecek kuvvet, çeviklik, elastikiyet (esneklik) çabukluk ve dayanıklılık, iyi ve normal ölçüler içerisinde gelişmiş kemik kas yapısı ve iyi duruş alışkanlıkları elde etmektedir (3,20).

Genel Beden Eğitimi alıştırmaları çocuğun biyolojik gelişimi içinde son derece yararlıdır. Çünkü okul öncesi çağı çocuğunda hareket figürlerinde uyum başlamaktadır. Alıştırmaların yapılmaması ve günlük faaliyetlerin azalması çocuklarda kas gücünün genel düşüşüne sebep olur ki; bu da hayatının ileri yıllarında onlarda olumsuz etki yapar (21).

İnsanlar arası etkileşimi artırmakta ilginç, özel ve yapıcı gücü olan dil gelişiminin temelini bu çalışmalarla oluşturulmakta ve geliştirilmekte, ayrıca bu çalışmalarla ilgi, dikkat toplama gibi özelliklerde kazanılmaktadır. Bedensel faaliyetleri ve yarışmaları iyi ve doğru olarak yapılanları sevmek, her türlü hile ve haksızlıkların karşısında olmak, kendi yeteneklerini göz önünde bulundurarak, beden eğitimi çalışmalarının bir veya bir kaç dalına ilgi duyarak, bu alanda çalışmalarını sürdürmek gibi alışkanlıklarda edinilmektedir^(3,20).

Çocuklar için yalnız organik, sağlık ve gelişme için değil, iyi bir şahsiyetin gelişimi, mental sağlığı içinde gereklidir. Bu gün beden eğitiminin çocukların her yönden gelişiminde büyük bir rol oynadığına inanılmaktadır. Bu çalışmaların çocuklarda gelişime etkisi uzun yıllardır araştırma konusu olmuştur. Genellikle bu araştırmalar düzenli bedensel çalışmaların çocuklarda hem fizik ve hem fonksiyonel kapasiteyi artırdığını kanıtlar nitelikte sonuçlar vermiştir⁽²²⁾.

Çocukluk çağının bedensel aktivitelerinin psikolojik faydaları da vardır. Bedensel hareketlerin bir çok yararlarının bulunduğu sağlık istatistiklerinde de belirtilmektedir. Günlük hayat için gelişen fonksiyonel kapasite, zihinsel görünüm, ağırlık kontrolü

güçlü ve esnek olma, kasın dayanma gücü, yağsız bir vücut kitlesi, sağlıklı olmanın şartları arasında görülmekte ve bunun çocukluk dönemlerinden itibaren, Beden Eğitimi çalışmalarını kapsayan bir eğitimle gerçekleştirilebileceği vurgulanarak kabul edilmektedir⁽²³⁾.

Erken Yaşta Beden Eğitimi Çalışmaları

Beden Eğitimi çalışmaları yönünden serbest öğrenciler yaratmamız kadar, çocuklara kişisel fiziksel çalışma yeteneklerini nasıl kullanacaklarını öğretmemiz aynı derecede önemlidir. Çocuklara uygulanacak olan çalışmalarda becerilere dikkat edilmesi gerekir. Her beceri konusunda, fiziksel çalışmaların çeşitliliği ile gösterilen başarı kıyaslandığında aynı zamanda hayatlarının geri kalan kısmında kullanabilecek kendi kendini taktir yeteneği verirken, fiziksel çalışmaların sınırlarının farkında olmasına imkan verir. Daha önemlisi sağlığa ilişkin fiziksel çalışma başarısı doğuştan yetenekliliğin ayrıcalığı olduğu, atletik yeteneklerin mücadele sahasından daha çok sürdürülebilir bir hayat tarzı olarak tanıtılmasına imkan verir⁽¹⁵⁾.

Çocuklar kendilerini bir bütün olarak sadece sanatta, müzikte ve Beden Eğitimin de deneyebilmektedirler. Eğitim gücü bu eksiklik tamamlanmasında ortaya çıkar. Güç kullanma ve pozisyon bilincindeki değişkenlerin kullanım içeriği, konuların ayrıcalığındaki

kontrolün gelişmesinde güven uyandırmaktadır. İyi planlanmış bir eğitime yönelik Beden Eğitimi programı sadece yeteneklerin gelişmesini sağlamayıp aynı zamanda çocuğun genel gelişimine de yardımcı olur⁽²⁴⁾.

Erken yaşlarda Beden Eğitimi çalışmalarının okul öncesi eğitim kurumlarında üç metod doğrultusunda yapılması araştırmacılar tarafından uygun görülmüştür. Bunlar:

- Boyun, kol, bel, bacakların çalıştırıldığı düzenli alıştırmalar sonrası, yerde dinlendirici hareketleri içeren çalışmalar metodu,

- Yürüme, tırmanma, sıçrama, taşıma, atma, koşma, hücum ve korunmalarla yapılan çalışma metodu,

- Yukarıdaki her iki sistemi kapsayan, çocuklara önce vücudu ısıtma, daha sonra izlenecek olan programa göre hazırlamak için boyun, kol, bel, bacakların çalıştırıldığı daha sonra hedeflenen motor becerileri, sıçrama, kol veya bacak kuvvetine veya süratle yönelik, yürümeler, koşmalar, tırmanmalar, sıçramalar, taşımalar, atmaları içeren metoddur⁽²⁵⁾.

Çocuğun, kol, bacak ve gövdesindeki kasları kullanma açısından hareketlerinde gösterdiği isabet, sürat ve kuvvet onun gelişme derecesiyle değişir. Çocuğun arkadaşları arasında becerikli veya beceriksiz, ürkek, sinirli veya hiddetli olması kasları arasında

koordinasyonun gelişip, gelişmemiş olması, kuvvet ve süratle yakından ilgilidir. Kuvvet ve becerilerin gelişmesi de boy ve ağırlık artışına paralel olarak hareket tekrar sayısı ve denemelerle bağlantılıdır (4).

Müzik eşliğinde yapılan yaratıcı dans uygulamaları, oyunlar çocuğun büyük kas gelişimlerine hizmet ederken, el becerileri ile yapılan etkinlikler küçük kas gelişimlerini olgunlaştırır (1).

Çocuk hareket ettikçe kendisini uyararak hareketlerine karşı yeni hareketler oluşturma çabası içerisinde. Sonuç olarak sürekli kendine özgü bir hareket zinciri ortaya çıkararak, belli bir süre aynı tür hareketleri tekrarlamaktadır. Yürümeye başladıktan sonra taklit yoluyla, koşma, atlama, sıçrama denemeleri yapmaya, zaman geçtikçe hareket alanını genişleterek, yeni hareket çeşidi yaratarak, isteklerini yerine getirmek ve çevresiyle sağlıklı ilişkiler kurabilmek için bedensel çalışmaları bu yönde uyarlamayı öğrenir. Eğer güçlü ise veya hızlı ise bu kendisini çevresine tanıtmak, kabul ettirmek için kullanabileceği avantajıdır (21).

Hareket ve becerilerin gelişmesi vücudun kontrolünü sağlayacak sinir ve kasların olgunlaşması çabukluk ve kuvvete ihtiyaç gösteren çalışmaların gelişmesi ile mümkün olmaktadır. Erken yaşlarda Beden Eğitimi çalışmalarıyla bunlar bütünleşmektedir (17).

Bilimsel araştırmaların ortaya koyduğu geliş miş ölkelerin daha uzun ömürlü, sağlıklı, mutlu, denge- li, başarılı, dinamik, kendisine ve toplumuna güven duyguları yüksek bir toplum olabilmenin sağlanması çok küçük yaşlardan itibaren Beden Eğitimi çalışmalarına katılmanın büyük payı vardır. Araştırmacılar 2-3 yaşları ile 17-18 yaş arasının bu konuda en uygun ağ olduğunda birleşmektedirler. Bu sonuca göre ortalama olarak çeşitli spor çalışmalarına başlama yaşı 3-4 ile 15-16 yaşları arasında değişme göstermektedir. Yine yapılan araştırmalar pek çok spor branşlarının ilk çocukluk yaşlarında öğrenildiğinde görüş birliği sağlamaktadır. Hayatın ilk yıllarında kritik dönemlerde temel bilgi ve becerilerin kendileriyle ilgili bu dönemlerde doğrudan verilen, zengin deneyimlerle kazandırılmaları gerektiği, kazandırılmamazlarsa daha ileri yıllarda öğrenilse bile, ulaşılan düzeyde eksiklikler görülebileceği, göz önüne alınırsa, erken yaşlarda Beden Eğitimi çalışmalarının önemi, bir kez daha vurgulanmış olur^(3,1).

Çünkü, ocuk vücudu gelişmekte olduğu için nasıl hareketlenir ise o şekilde biçim alacağından yanlış uygulamalar sonucu vücudunda arızalar oluşabilir. Çocuklarda istenmeyen, zararlı sonuçları en aza indirecek veya ortadan kaldıracak şekilde beden eğitimi çalışmaları düzenlenerek bu çalışmalardan onların yararlanmasına imkan verilmelidir (21).

Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi Çalışmaları

Çocukların hızla büyüyen bedensel yapılarının, ihtiyacı olan temiz ve sağlıklı koşullar, okul öncesi eğitim kurumlarında, bilinçli bir biçimde düzenlenerek, bedensel gelişimin, diğer gelişimlerle sıkı bir etkileşim içinde seyretmesi sağlanmalıdır. Düzenlenen etkinliklerde çocuğun bedensel yapısını tanımasına, organlarının işlevlerini öğrenmesine imkan verilebilir. Okulöncesi eğitim kurumlarında bina içinde, bahçede, çocukların bedensel yapılarına uygun ölçülerde eşya, araçlar, oyun malzemeleri bulunarak, çeşitli bedensel çalışmaların yapılmasına, el becerilerinin geliştirilmesine yardımcı olan her türlü araç-gereç, bina içi ve dışı düzenlemelerle sağlanabilir (1).

Okul öncesi çağı çocuğu her an oyun oynayarak enerjisini harcamakta olduğu için, okulöncesi eğitim kurumlarında beden eğitimi çalışmaları, onun bünyesine zarar vermeyecek, duygusal rahatlık verecek, yeteneklerine uygun faaliyetlerle fizyolojik, biyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılayacak, bir program olarak uygulanmalı, onları bıktırmadan, yormadan ve seviyelerine uygun bir biçimde gelişimlerine yönelik olmalıdır (26).

Çocuk enerjisini sürekli hareket ederek tükettiği, için okul öncesi eğitim kurumlarında, Beden Eğitimi çalışmalarının amacı, çocukların bedensel çalışma

yoluyla enerjilerini olumlu yönde kullanarak onların eğitimini sağlamaktadır. Çocuklar için en uygun çalışma saatleri sabah 8.30 - 10.00 arası olduğu için bedensel çalışmaların bu saatlerde yapılması faydalıdır. Çalışma süresi ise programlarda tespit edilecek plân doğrultusunda çeşitli oyun ve hareketleri içine alacak şekilde her gün 20-30 dakika sürmelidir. Çalışmaların yönetilmesi için, mutlaka plân yapılmalıdır. Hareket ve oyunlarla, belirlenen plan yönünde, belirli eğitim metodlarına uygun ve program amacını gerçekleştirerek işlenmesi gereklidir. Kullanılacak olan araçlar muntazam, yerli yerinde olmalı, hareket ve oyunlar sakin bir hava içinde yaptırılmalıdır (25).

Okul öncesi eğitim kurumlarında Beden Eğitimi çalışmalarının sağlıklı ve düzenli gerçekleştirilebilmesi için, materyallere ihtiyaç vardır. Bunlar arasında duvara sabitleştirilmiş tahta parmaklık (merdiven) içinden sürünülerek geçilebilecek, sürünme çemberi, seyyar çıkma merdiveni (ip merdiven) tırmanma halatları, atlama-sıçrama havuzu, düz ve eğik köprü, denge tahtası, cimnastik sırası, halkalar, top, çember, kasa, atlama ipi ve benzerleri kurum imkanlarına göre alınıp, kullanılabilir (25).

Oysa bugün için Türkiye standartlarında bir okulöncesi eğitim kurumunun, bu konu ve araçlarla ilgili uyması gereken şartlar olmadığı için, bu çalışmalara yönelik planlama, uygulama alanlarında yetersiz kalmaktadır.

Bu aletlere yönelik Beden Eğitimi çalışmaları ise, tırmanma (ağaca tırmanır gibi) el ve ayaklarla merdivene tırmanma, düğümlü urgana tırmanma, yuvarlanma ip atlama, denge oyunları, atma, fırlatma, kaldırma, tekmeleme, sallanma, atlama-sıçrama, kollarla top oynama, çekme (vagon gibi çekme) çapa, tırmık oyunları, vurma türü (hedefi vurma) oyunları kullanılarak gerçekleştirilebilir (25).

Çocuk yalnız başına yürümeyi başardıktan sonra özel bazı motor yeteneklerini kazanması artık ona sağlanan belirli fırsatlara bağlı olmaya başlamaktadır. Benzer çevrede büyütülen çocukların, belirli bir başarı düzeyinden diğerine geçişi ve yeni hünerler kazanması, hemen hep aynı yolu izler. Araştırmalar belli bir hüneri kazanma fırsatını elde edememiş çocukların, bunu daha küçük yaşta başarmış çocukların geçtiği yollardan geçerek başardıklarını göstermektedir. Bu nedenle Beden Eğitimi çalışmalarında sabırlı olunmalıdır (5).

Beden Eğitimi Materyalleri; zekâyı, duyguları ve duyguları uyaran, yaratıcılık ve hayal gücünü geliştiren çocuğun bedensel, ruhsal ve toplumsal gelişimini sağlayan araç-gereçlerdir. Bu materyallerine büyük ilgi duyan çocukta, bu eğilimlerin yanı sıra büyük bir hareket ihtiyacı, yaşla artan bir yaratıcılık yetişkin modeline benzemek için üretmek ve onu taklit

etmek çabasında vardır. Ona yaşına, ihtiyaçlarına, yetenek ve ilgilerine uygun, ihtiyaç duyduğu ortam zırlamak, imkanları yaratmak, zevkle beraber olacağı materyali kendisine sunmak, okulöncesi kurumlarında gereklidir (2).

Beden Eğitimi çalışmaları, aile eğitimi ile başlamalı, okulöncesi eğitiminde daha bilinçli ve sistemli hale getirilmelidir. Çünkü beden sağlığı ile ilgili bilinçlenmenin temeli bu yaşlarda atılır (3,1).

Çocuğun, ilk yıllarda aile içinde ve okulöncesi kurumlarda aldığı eğitim ve deneyimlerin daha sonraki yaşlarda onun öğrenme yeteneği ve akademik başarısıyla sıkı bir ilişkisi olduğu görülmüştür. Bu nedenle okul öncesi eğitim kurumlarında Beden Eğitimi çalışmaları çocukların bedensel çalışmaları yoluyla başarılarını sağlamak amacını taşımaktadır (1).

Konu İle İlgili Bazı Araştırmalar

Ankara ilinde yapılan bazı araştırmalardan Hakbilen'in (27) farklı ekonomik düzeylerde bulunan semtlerdeki 20 anaokulu ve gündüz bakımevlerinde 4-6 yaş gruplarında araştırılan, fiziksel parametrelerinin incelenmesi sonucu (antropometrik ölçümler ve cinsiyet farklılıkları göz önüne alınarak) sosyo-ekonomik düzeylerin ve yaş gruplarının, alınan ölçüm değerlerine olan etkileri incelenmesi, yaş grupları ve sosyo-ekonomik düzeylerine göre ortalama değer hesaplanmıştır.

Alınan bütün ölçüm değerleri sosyo-ekonomik farklılığı için $P < 0.001$ eşitliğine göre (her iki cinsiyette) önemli bulunmuş ve sosyo-ekonomik düzeyin çocuğun fiziksel gelişiminde çok önemli olduğu iddiasını desteklemiştir.

Sevimay'ın (10) yaptığı okulöncesi çağı çocuklarının, motor performanslarının incelenmesi konulu araştırmada, bu çağ çocuklarının denge performansının yaşa bağlı olarak artmakta olduğu görülmüş, cinsiyet farklılığı 4-5-6 yaşlarında istatistiksel olarak önemli bulunmuştur. Kız çocuklarının denge performansı, erkek çocuklarından çok daha iyi durumdadır. Yakalama becerisinde önemli farklılık, atlama becerisinin yaşa göre arttığı ancak cinsiyet farklılığının bu beceri de önemli olmadığı, çocuklardaki fırlatma performansında da farklılık, incelenen 3-4 yaş gruplarındaki farklılık dışında, diğer yaş gruplarında (4-5, 5-6) önemli bulunmuştur. Fırlatma performansının erkek çocuklarda kız çocuklarından fazla olduğu tespit edilmiştir. Koşu (sürat) performansının ise, yaşın ilerlemesi ile birlikte artışların meydana geldiği bulunmuştur. Çocukların denge, çabukluk, yakalama, atlama performanslarındaki önemli ilerleme, 4-5 yaşları arasında, fırlatma ve koşu performanslarındaki en önemli ilerleme ise 5-6 yaşları arasında oluşmaktadır.

Çelebi'nin (21) süt çocukluğu çağındaki çocukların, fiziki gelişim parametrelerinin ve motor gelişim durumlarının karşılaştırılması olarak incelenmesi amacıyla yaptığı araştırmada, boy ve motor gelişim durumlarının yaş ve cinsiyet faktörlerinin etkisi önemli bulunmuştur.

Küçükkaya'nın (29) 5-6 yaş grubu, kız ve erkek çocukların motor gelişimlerinin sağlanmasında, oyunun yeri ve önemi üzerine yaptığı uygulamalı çalışmasında, yüz hedef davranışın %85'i oyunlu uygulamalar ile çocuklara kazandırılmış ve olumlu olarak sonuçlandırılmıştır. Hedeflenen davranışlar çocuklara oyunlu uygulamalarla verilmiştir. İlk gözlemlenildiğinde çok düşük olarak kaydedilen hedef davranış ortalamaları, son gözlemlerde olumlu, kazanılmış davranışlar olarak ortaya çıkmış, bu davranışların, kazanılamamış olmasının, davranışlarla ilgili uygulamaların yapılmamış olması, %15'lik bölümü oluşturan hedef davranışlarda, ilk ve son gözlemlerde gelişme kaydedilmemiş olması ise bu davranışların kazanılmış davranışlar olduğu, bu nedenle gelişme göstermediği şeklinde ifade edilmiştir.

MATERYAL ve METOD

Evren ve Örneklem

Araştırmaya katılan A ve B olmak üzere iki farklı gruptur. Uygulanacak test başlangıcına kadar her iki grup çocuklar aynı süre (dört ay) kendi kurumlarında beden eğitimi çalışmalarını sürdüren çocuklardır.

Çocukların çok yetenekli veya az yetenekli, zihinsel veya bedensel olarak gelişmiş gibi belli özellikleri yoktur. Boy ve ağırlık olarakta normal, birbirine uygun çocuklar seçilmiş, tablo 3'de gösterilmiştir.

Yaşlarını altı olarak sınırladığımız için ve bölge cimnastik salonunda bu yaş grubu çocuklar sınırlı sayıda olduğu için, araştırma 16 erkek ve 16 kız toplam 32 çocuktan oluşan A, 16 erkek 16 kız çocuktan oluşan B grubu genel toplam 64 çocukla gerçekleştirilmiştir.

A grubu olarak isimlendirilen 16 erkek ve 16 kız çocuk, Ankara Bölgesi Cimnastik salonunda temel cimnastik eğitimi alan çocuklardır. Çok esnek, az becerikli ve kuvvetli gibi özellikleri, temel cimnastik eğitimi sonucunda periyodik olarak uygulanacak testlere göre anlaşılacak çocuklardır. Bu çalışmalarda

çeşitli becerilerin verildiği belli bir zaman sonunda amaç; çocuğun beden eğitimi çalışmalarına yoğun bir şekilde devam edip etmeyeceğini, ilgili veya başarılı olacağı branşlar nelerdir, bu konuda çocuğu ve ailesini bilgilendirip, onu başka bir branşa yönlendirmektir.

B grubu olarak isimlendirilen 16 erkek ve 16 kız çocuk ise, okul öncesi özel eğitim kurumlarından olan anaokulunda jimnastik adıyla verilen beden eğitimi çalışmalarını sürdüren çocuklardır.

Kurumların Özellikleri

Araştırmaya katılan çocukların beden eğitimi çalışmalarını yaptıran uzman eleman, çalışmalarda izlenen program, çalışmaya ayrılan süre, çalışmanın yapıldığı alan ölçüsü ile ilgili bilgiler tablo 1'de verilmiştir.

Tablo-1: Grupların Beden Eğitimi Çalışmaları Hakkında Bilgilerin Dağılımı

	A Grubu	B Grubu
Bed.Eğt.çalışmalarını yaptıran eleman	Beden Eğitimi öğretmeni	Beden Eğitimi öğretmeni
İzlenen yazılı çalışma programı	Var	Yok
Çalışmaya ayrılan süre	Haftada üç gün günde bir buçuk saat	Haftada bir gün kırk dakika
Çalışmanın yapıldığı alan ölçüsü	50x30 m ²	7x4 m ²
Çalışmaların değerlendirilmesi	Periyodik zamanlarda testlerle	Yok

Grupların çalışmalarında kullanılan araç ve gereçler ise tablo 2'de verilmiştir.

Tablo-2: Çalışmalarda Kullanılan Araç-Gereç Dağılımı

	A Grubu	B Grubu
Cimnastik Minderleri	20	1
Cimnastik sırası	2	-
Denge aleti	1	-
Sağlık topları	10	-
Duvara sabitleştirilmiş parmaklık	3	-
Ayaksız beygir	1	-
Paralel	1	-
Halka	1	-
Barfix	1	-
Bar	1	-
Sünger havuzu	1	-

Araştırmanın Plânlanması

Her iki gruba da testlerin uygulanacağı zaman ve gün olarak beden eğitimi çalışmalarının yapıldığı gün ve saat tercih edilmiştir.

Motor gelişim testleri olarak okulöncesi çocukları için Morris Atwater, Williams ve Wildmore'un geliştirdikleri, denge özelliğine yönelik, zamana karşı "tek ayak üzerinde denge" testi, "çabukluk" özelliğine

yönelik, 3.05 metrelik alanın zamana karşı katedilmesi testi, takip edebilme özelliği, dikkat ve koordinasyonla ilgili olarak "top yakalama testi" çift ayakla sıçrama özelliğine ait "durarak uzun atlama testi" kol kuvvetine yönelik "top fırlatma testi" ve sürate yönelik olarak 12.2 metrelik mesafeyi kapsayan koşuyla ilgili "sürat testi" örnek alınmış ve kullanılmıştır (17).

Uygulanacak testler okul öncesi eğitim kurumunda ve cimnastik salonunda aşağıdaki şekilde:

1. Tek ayak üzerinde dengede durma
2. Çabukluk
3. Top yakalama
4. Durarak uzun atlama
5. Top fırlatma
6. Sürat koşusu

olarak ayrı ayrı düzenlenmiş testler çocuklara hem, bir test içindeki denemeler arasında, hem de testler arasında dinleme fırsatı verebilecek, hareketli ve az hareketli olarak uygulanmıştır.

Çocukların kendi yaş ve cinsiyetlerindeki bir kişiyi daha iyi model alabilecekleri düşünülerek her gruptan altı yaşındaki bir kız ve bir erkek çocuk model olarak seçilmiştir. Böylece erkek çocuklar için araştırmacının bayan olması dezavantajıda ortadan kalkmıştır.

Testlerin uygulanacağı gün hazırlanan ortama çağrılan çocuklara bu yapılacak çalışmada "cimnastik" çalışmasıyla ilişkisi olduğu, bir tür cimnastik çalışması olduğu, ama bu çalışmada kullanılan aletlerle bazı özelliklerinin ne kadar çabuk koştuklarının ne kadar uzağa atlayabildiklerinin ne kadar uzağa atabildiklerinin, ölçüleceği açıklanmıştır. Kullanılan aletlerin, mezro, kronometre, çember, basketbol topu, fırlatma topu gibi ne işe yaradığı, nasıl kullanılması, gerektiği test öncesinde açıklanarak tanıtılmış, çocuğun dokunarak incelemesine ve ilk etapta bir kez denemesine izin verilmiştir.

Bu işlemin yapılması çocuğun bilmediği, anlamadığı ve ona yabancı olan aletlerle bütünleşmek istemediği, meraklı, bilinçli olduğu ve konuya gerçekten anlayarak yaklaşmak istediği, gözlemediği için gerekli bulunmuştur.

Testlerin Uygulanması

Testlerle ilgili çalışmalar çocuklara daha önceden uygulanmamış, onların temel eğitimde aldıkları motor becerilerin ölçülmesi hedeflenmiştir. Test gününden önce, testlerdeki hareketlerle ilgili çalışmalar yaptırılmamıştır.

Testler uygulanırken üç çocuk hazırlanan ortama beraberce alınmıştır. Testlerin tekrar edildiği

süre içinde, arkadaşları test uygulamasına başladığında, test edilen çocuk dinlenme ve nabzının normale dönmesi fırsatını elde etmiştir.

Testlerin uygulanış şekli ve komutları şu şekilde verilmiştir:

1. Hareketlerin model olarak seçilen çocuk tarafından gösterilmesi ve bir kez de araştırmacının tekrar etmesi,

2. Harekette önemli olan özelliğin vurgulanarak buna dikkat çekilmesi, hız, mesafe, çabukluk ve benzeri durumlar gibi,

3. Testlerde verilecek komutların belirtilmesi, "Haydi başla", "Hazır şimdi" gibi,

4. Çocukların yaptıkları bu çalışma sonucunda bilgi sahibi olma istekleri düşünülerek, sözel ödül verilmiştir. Çünkü, sözel ödüllerin insanları teşvik edici ve olumlu yönde etkilediği bilinmektedir.

Motor Gelişim Testlerinin Özellikleri

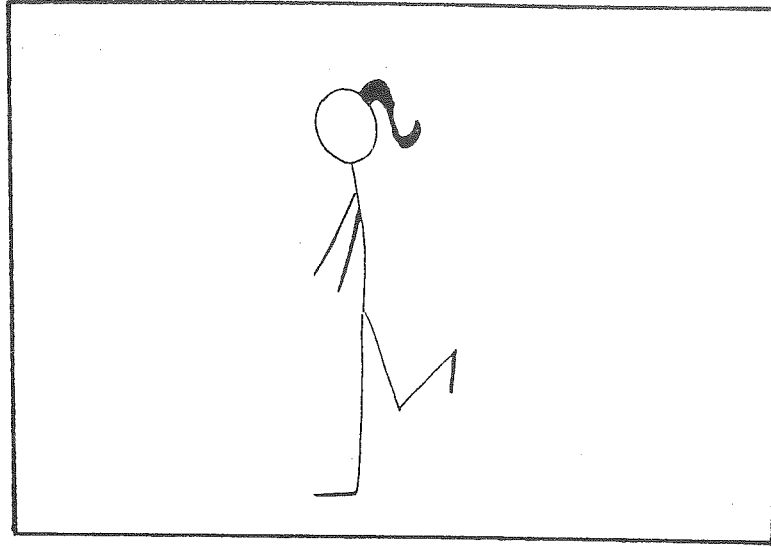
1. Tek Ayak Üzerinde Dengede Durma.

- Amaç: Çocuğun tercih ettiği ayağının üzerinde ne kadar uzun süre durabileceğinin belirlenmesi

- Araç: Kronometre

- Uygulama: testlerin uygulanacağı ortama alınan çocuğa nasıl hareket etmesi gerektiği sözel olarak açıklanırken, model olarak seçilen çocuğunda açıklamalara paralel yaptığı hareketlerinin dikkatle izlenmesi söylenir. Model çocuğun çıplak ayaklarla önce yere çift bastığı, verilen "ayağını kaldır" komutuyla beraber istediği ayağını kaldırarak, tek ayak üzerinde sağa-sola sıçramadan ne kadar uzun süre kaldığının, elde bulunulan kronometre aletinin ise bu süreyi ölçtüğü açıklanır. Mümkün olduğunca uzun süre tek ayak üzerinde durmasının önemli olduğu vurgulanır. Bir kez deneme yapıldıktan sonra testin uygulamasına geçilir.

- Değerlendirme: Çocuğun ayağını yerden kaldırmasıyla beraber kronometre çalıştırılır. Çocuğun havadaki ayağının yere değmesi, eliyle yere değmesi veya hoplaması sonucu kronometre durdurulur. Tek ayak üzerinde denge testi yedi kez tekrar edilir. En iyi ve en kötü olan dereceler çıkarılarak geride kalan beş derecenin ortalaması alınır.

Şekil 1: Tek Ayak Üzerinde Durma

2. Çabukluk Testi

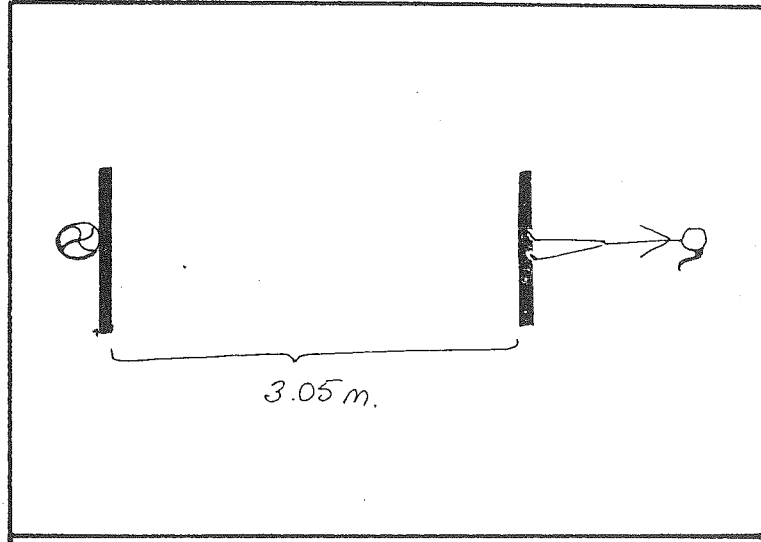
- Amaç: Çocuğun en kısa sürede, en çabuk şekilde hareket edebilme özelliğinin ölçülmesidir.

- Araç: Bant, kronometre, basketbol topu

- Uygulama: Uzaklığı 4.05 m olan mesafe 5 cm kalınlığında 60 cm uzunluğundaki bandların yere yapıştırılmasıyla tespit edilir ve 3.05'lik mesafe sonundaki bandın hemen gerisine basketbol topu yerleştirilir. Başlangıç bandının gerisinde ise çocuk bu bandın bitim noktasına topukları gelecek şekilde sırt üstü yatarak başlama pozisyonunu alır. "Hazır, başla" komutuyla beraber çocuk harekete geçer. Komut sonrası çocuğun harekete geçtiği anda kronometre çalıştırılır. Çocuğun en kısa süre ve en hızlı şekilde doğrulup 3.05'lik mesafe arasındaki basketbol topunu alarak tekrar geriye,

başlangıç noktasındaki banda ulaşmasıyla kronometre durdurulur.

- Değerlendirme: Komut sonrasında çocuğun harekete geçmesiyle beraber, kronometre çalıştırılır, topu alıp geriye dönmesi ve başlangıç bandını geçmesiyle beraber kronometre durdurulur. Çocuğun herhangi bir şekilde düşmesi halinde, komuttan önce hareket etmesi halinde test tekrar edilir. Yedi kez tekrar edilen bu testin, en iyi ve en kötü süreleri çıkarılarak geride kalan beş ölçümün ortalaması alınır.

Şekil 2: Çabukluk Testi

3. Top Yakalama Testi

-Amaç: Çocuğun dikkatle takip edebilme yeteneğini ve vücut koordinasyonunu ölçmek,

- Araç: Basketbol topu, ritmik cimnastik çemberi, mezro, tebeşir.

- Uygulama: Ritmik cimnastik çemberi, değişik yükseklikte ayarlanabilen bir şekilde iple tavana monte edilir. Çemberin alt ucunun yerden yüksekliği çocuğun boyuna eşit olacak şekilde ayarlanır. Çocukla araştırmacı arasındaki mesafe, çocuğun boyunun iki katı kadardır. Bu uzaklık tebeşirle yere tespit edilir. Çember çocukla araştırmacının ortasında yer alır.

Araştırmacı elinde olan topu çemberin içersinden çocuğa atmadan önce "hazır, tut" komutunu vererek uyarır. Top aşağıdan yukarıya doğru çemberin içersinden geçecek şekilde çocuğa atılır:

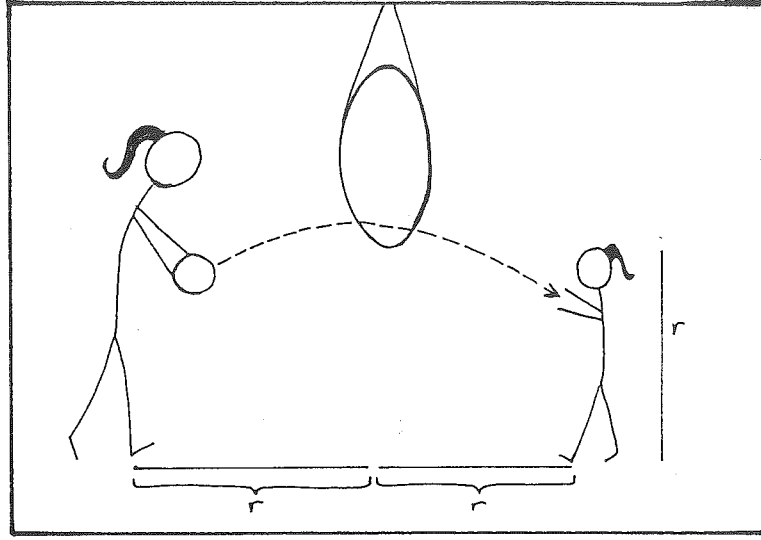
- Değerlendirme: Top başarısız bir şekilde elden çıktığında, çocuk top atıldığını fark etmediğinde uygulama tekrar edilir. Değerlendirme aşağıdaki puan sistemi uygulanarak yapılır.

3 Puan: topun yalnızca iki elle tutulduğu anlar içindir. Top tutulduktan sonra vücudun herhangi bir yerine değdirilmiş olabilir.

2 Puan: çocuğun topu yakayabilmek için gayret gösterdiği eli değdiği halde yakalayamadığı durumlar içindir.

0 Puan: çocuğun topu yakalamak için, çaba göstermediği toptan kaçtığı durumlar içindir.

On tekrar yapılır ve 10 değerlendirmenin ortalaması alınır.

Şekil 3: Top Yakalama Testi

4. Durarak Uzun Atlama Testi

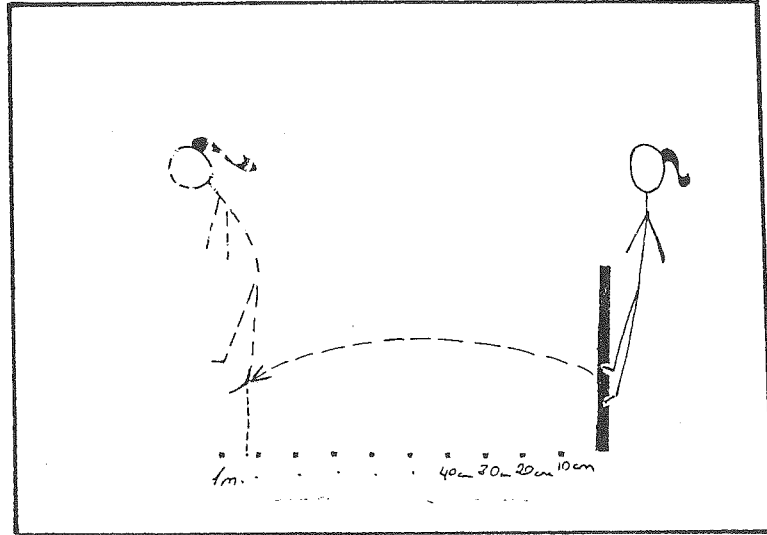
- Amaç: Çocuğun çift ayakla sıçrayarak vücut ağırlığını ne kadar uzağa taşıyabilmesinin veya bacaklarının sıçrama seviyesinin tespiti.

- Araç: Band, mezro

- Uygulama: Test uygulanacak çocuk hazırlanan ortama alındıktan sonra örnek arkadaşının hareketlerini izlerken ne yapması, nasıl yapması ve nelere dikkat edeceği sözlü olarak açıklanır. Yere yapıştırılan 5 cm en ve 60 cm boyundaki banda parmak uçları değecek şekilde, bandın gerisinde çift ayak bacaklar

omuz genişliğinde açık olarak yerleşir. "Hazır, atla" komutuyla beraber çift ayakla ileriye doğru sıçrayıp yine çift ayakla düştüğü yerde topuklarıyla başlangıç bandı arasındaki mesafe ölçülür. Çocuğun dengesinin bozulduğu tek ayakla basarak atladığı, başlangıç bandını geçtiği durumlarda atlayış tekrar edilir.

- Değerlendirme : Düzgün yapılan dört atlayış mesafesinin ortalaması alınır.

Şekil 4: Düzenli Uzun Atlama Testi

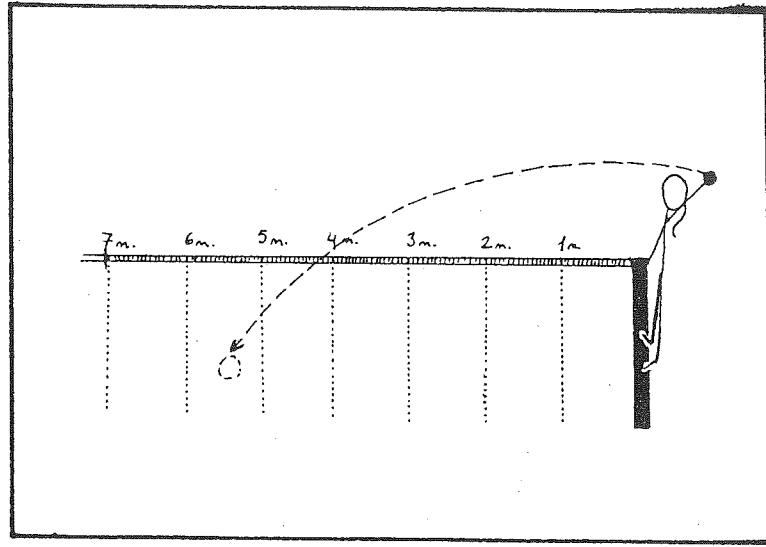
5. Top Fırlatma Testi

Amaç: Çocuğun vücudunu kullanabilme yeteneğini, topu dengeli olarak, kol kuvveti ile ne kadar uzağa attığını ölçmeyi içerir.

- Araç: Mezro, band, tebeşir, ağırlığı net 150 gr. olan fırlatma topu

- Uygulama: Hazırlanan ortamda 5 cm en ve 60 cm boyundaki bantla başlangıç yeri tayin edildikten sonra, bantdan itibaren 7 metrelik alan cimnastik salonunda elverişli olduğu için bu alan 9 m olarak alınmıştır. Birer metrelik aralıklarla tespit edilir, ve başlangıç bandından itibaren mezro 0'dan başlayarak bu 7-9 metrelik alan boyunca işaretlenir. Başlangıç bandına gelen çocuk yine önce örnek seçilen arkadaşını izler, araştırmacıdan neler yapması gerektiği hakkında sözlü bilgi aldıktan sonra bir kez deneme atışını takiben yedi atış yapar. Çocuğun topu elinden düşürdüğü, atış yaparken vücut dengesini kaybettiği, başlangıç çizgisini geçtiği durumlarda atış geçersiz sayılır ve tekrar ettirilir. Topun düştüğü yer tebeşirle işaretlenerek ölçümler alınır.

- Değerlendirme Yapılan yedi atışın en iyi ve en kötü dereceleri çıkarılarak geriye kalan beş atışın ortalaması alınır.

Şekil 5: Top Fırlatma Testi

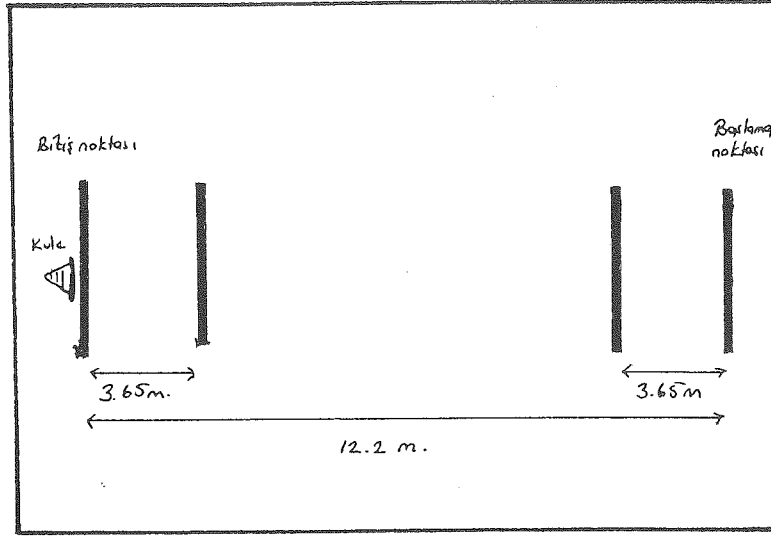
6. Sürat Konusu Testi

- Amaç: Çocuğun 12.2 metrelik mesafeyi ne kadar hızlı koştuğunu ölçmek.

- Araç: Kronometre, band

- Uygulama: Başlangıç ve bitiş noktası 5 cm en ve 60 cm boyundaki bantlarla belirlendikten sonra, başlangıç noktası olan banddan (3.65 m) ileriye hız alma bölümü olarak değerlendirilen bölüm ikinci bir 5 cm en ve 60 cm boyundaki bantla belirlenir. Bitiş noktasına yine 3.65 metrelik mesafe üçüncü bir 5 cm en ve 60 cm boyundaki bantla belirlenir. Son 3.65 metrelik mesafenin sonunda bitiş bandı konur. Sondaki 3.65 metrelik mesafe ise hızın kesilmesi için koyulan alandır. Bu mesafenin sonunda kule vardır. Çocuğun koşu sonunda bu kuleye dokunması istenerek son 3.65 metrelik mesafede yavaşlaması, hızını kesmesi amaçlanır. Örnek öğrenciyi izleyen çocuk açıklamaları aldıktan sonra başlangıç bandının önünden itibaren "hazır, başla" komutunu duyduktan sonra koşmaya başlar.

- Değerlendirme: Çocuğun düştüğü, sınır çizgiyi geçtiği ilgisinin dağıldığı, kronometrenin kullanımında güçlük çıktığı zamanlarda, zaman veya çocuk durdurulur. Nefesi normale dönen, dinlenen çocuğa test tekrar ettirilir. Test üç kez tekrar ettirilir. Tekrarlar arasında çocuğun dinlenmesine fırsat verilir. Ve bu üç test derecelerinin ortalamaları alınır.

Şekil 6: Sürat Koşusu Testi

Verilerin Analizi

Araştırmaya katılan A ve B grubu çocuklarına uygulanan "Motor Gelişim Testleri" kapsamında ki denge, çabukluk, sürat, koordinasyon gibi özelliklerin ölçüm sonucu ham veriler elde edilmiştir. Ankara Üniversitesi İstatistik Bölümünde gerçekleştirilen verilerin analizinde istatistiksel işlem olarak

- Aritmetik Ortalama
- Varyans Analizi

kullanılmış ve sonuçlar tablolarda gösterilmiştir.

F değeri, eğer 4.00-7.09 arasında ise $P < 0.05$ yüzde beşe göre önemli ve kareler ortalaması üzerine (*) konulup, tablo altına $P < 0.05$ olarak, F değeri eğer > 7.09 ise $P < 0.01$, yüzde bire göre önemli ve kareler ortalaması üzerine (**) konulup tablo altında $P < 0.01$ olarak verilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR ve TARTIŞMA

Çocukların motor gelişimlerinin test edilmesi amacı ile, okul öncesi çocuklar için Morris Atwater Williams ve Wildmore'un geliştirdikleri, motor gelişim testi uygulanmış, çocukların boy ve ağırlıkları, çabukluk, denge, sürat, koordinasyon, kol ve bacak kuvveti testler ile ölçülmüş, sonuçlar tablolar halinde gösterilmiş, her tablonun ardında ise bu verilere ait uygulanan istatistik sonuç tabloları eklenerek, ilgili açıklamalar ve tartışma yapılmıştır.

Çocukların Boy ve Ağırlık Ölçümleri:

Uygun olarak alınan boy ve ağırlık ölçülerine ait veriler Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3:Çocukların Boy ve Ağırlıklarının Dağılımı

Sıra No	Erkek				Kız			
	A		B		A		B	
	Boy (cm)	Kilo (kg)	Boy (cm)	Kilo (kg)	Boy (cm)	Kilo (kg)	Boy (cm)	Kilo (kg)
1	1.20	20	1.18	19	1.18	19	1.18	20
2	1.18	19	1.17	16	1.17	16	1.16	17
3	1.17	16	1.18	18	1.16	16	1.17	17
4	1.17	15	1.18	17	1.17	16	1.17	16
5	1.18	16	1.17	16	1.18	17	1.16	17
6	1.19	20	1.18	16	1.16	16	1.16	16
7	1.16	17	1.19	19	1.17	18	1.17	16
8	1.18	16	1.18	17	1.17	17	1.18	16
9	1.18	17	1.18	18	1.16	18	1.18	18
10	1.17	17	1.17	15	1.17	18	1.16	17
11	1.18	17	1.16	15	1.16	18	1.17	17
12	1.17	15	1.17	16	1.18	19	1.17	19
13	1.17	18	1.18	19	1.18	20	1.16	17
14	1.16	17	1.18	19	1.17	18	1.17	16
15	1.18	19	1.16	17	1.17	17	1.17	17
16	1.17	16	1.16	16	1.17	17	1.17	17
\bar{x}	1.17	17.1	1.17	17	1.17	17.5	1.16	17

Yapılan araştırma için çocuklarda farklılıkların olup olmadığının, bu fiziksel şartların, çocuklarda uygulanacak her bir testi, olumlu-olumsuz etkileyebileceği düşünülerek alınan ağırlık ve boy ölçümlerinde tablo 3'de ki ortalamaların büyük farklılık göstermediği görülmektedir.

Elde edilen sonuçlara göre erkek çocuklarının boy ortalaması 1.17 cm, ağırlık ortalaması 17.1 kg, kız çocuklarının boy ortalaması 1.17 cm, ağırlık ortalaması 17.6 kg olarak bulunmuştur. Türkiye normlarına göre altı yaşındaki çocuklarda, boy ortalamasının erkek çocuklarda 1.03-24.6 kg, kız çocuklarda boy ortalamasının 1.01-1.23 cm ağırlık ortalamasının 16.4-24.6 kg arasında olduğu belirtilmektedir (30).

Araştırmaya katılan çocukların boy ve ağırlıklarında bu ölçümler arasında yer almaktadır.

Motor Gelişim Testleri

Altı yaşındaki çocuklarda motor gelişim testlerini tengeye, çabukluğa, sürata, kol kuvvetine, koordinasyona, sıçrama kuvvetine yönelik olarak uygulanmış ve elde edilen, çocukların cinslerine ve gruplarına göre veriler, tablolar halinde, her bir tablonun arkasında da istatistiksel işlemleri ve yorumları olmak üzere Tablo 2 ile Tablo 13 arasında verilmiştir.

Tek Ayak Üzerinde Dengede Durma Testi

Uygulanan tek ayak üzerinde dengede durma testi değerleri, saniye olarak tablo 4'de, bu test sonucuna ait istatistiksel işlemlerle tablo 5'de görülmektedir.

Tablo 4: Tek Ayak Üzerinde Denge Testi Sonuçlarının Dağılımı (saniye olarak)

Sıra No	ERKEK		KIZ	
	A	B	A	B
1	47	22	196	25
2	30	02	46	13
3	51	12	77	16
4	87	21	158	13
5	55	19	135	20
6	52	06	60	48
7	57	07	41	14
8	51	24	87	28
9	45	10	103	11
10	36	31	23	16
11	49	17	78	13
12	57	09	76	30
13	31	14	90	05
14	37	10	93	12
15	41	04	77	07
16	57	29	65	20
x	48.93	14.81	87.8	18.1

Tablo 4'de görüldüğü gibi tek ayak üzerinde dengede durmada en yüksek değer A grubu kız çocuklarda 196 saniye olarak bulunmuştur. En düşük değer ise B grubu kızlarda 05 saniye, buna karşılık A grubu erkek çocuklarının en yüksek değeri 87 saniye, B grubu erkek çocuklarının en düşük değeri ise 02 saniyedir.

Erkek çocuklar A grubu ortalama 48.93 saniye, B grubu ortalama 14.81 saniye, kız çocukların A grubu ortalama 87.8 saniye, B grubu ortalama 18.1 saniye durabildikleri görülmektedir.

Tablo 5: Tek Ayak Üzerinde Denge Testi Varyans Analiz Dağılımı

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	FP Değeri
A ve B grupları	1	43056.250	43056.250	.000
Kızlar Erkekler	1	7140.250	7140.250	.001
Gruplar Cinsiyetler	1	5041.000	5041.000	.004
Hata	60	34638.20	577.304	

$P < 0.01$

Tabloda görüldüğü gibi A ve B grupları arasındaki farklar istatistiksel olarak önemli bulunmuştur. A grubu kız ve erkek çocukları B grubuna nazaran daha uzun süre tek ayak üzerinde kalabilmektedirler.

Gözlemlere göre A grubu çocuklarının yapılan testte başarılı olma nedeni, cimnastik sırası, ip veya çizgi üzerinde, denge tahtası gibi aletler üzerindeki devamlı çalışmalarıyla denge unsurunun geliştirilmiş olmasıdır diyebiliriz. Okul öncesi kurumlarında bu özellik için kullanılabilecek, yaratıcılığa dayalı pek çok malzeme bulmak mümkündür. B grubu çocuklarının bu malzemelere sahip olmamaları nedeniyle denge özelliklerine yönelik çalışmaların bu yaş için yeterli olmadığı A grubuna göre daha zayıf oldukları kabul edilebilir.

Test edilen kız ve erkek çocuklar ayrı ayrı incelenmiş ve bunlar arasında da anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Kızlar çocukları tek ayak üzerinde dengede durmada erkek çocuklarına göre daha başarılıdırlar. Bu konuda da kız çocuklarının gelişim olarak erkek çocuklarına oranla bu yaşta daha erken olgunlaştıkları fiziksel olarak daha estetik ve dengeli oldukları söylenebilir (7).

A ve B gruplarına dahil kız ve erkek çocuklarının interaksionlarıda anlamlı bulunmuştur.

Çabukluk Testi

Çabukluk özelliğine ait bu test sonuçları salise olarak tablo 6'da istatüstekselsel işlemler ise tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 6: Çabukluk Testi Sonuçlarının Dağılımı
(Salise olarak)

Sıra No	Erkek		Kız	
	A	B	A	B
1	540	630	465	581
2	582	582	550	505
3	503	559	580	629
4	501	592	445	680
5	505	505	453	507
6	533	649	460	563
7	530	538	473	641
8	505	520	537	611
9	518	616	453	735
10	611	635	486	585
11	509	672	527	716
12	571	679	520	762
13	607	661	482	598
14	539	858	508	565
15	585	587	540	569
16	547	661	576	681
\bar{x}	542.8	621.5	497.1	620.5

Çocukların çabukluk testini, erkek çocuklar A grubu en iyi 501 salisede tamamlarken B grubu erkek çocuklar en iyi 505 salisede, kız çocuklar ise A grubu

en iyi 445 salisede tamamlarken, B grubunun 505 salisede tamamladıkları bulunmuştur.

Bu test sonucunda 3.05 metrelik mesafeyi A grubundaki erkek çocuklar ortalama 5.42 salise, kızlar 497 salise, kızlar 497 salise, B grubundaki erkek çocuklar ortalama 627 salise, kız çocukları 620 salisede kat etmişlerdir. A grubu erkek ve kız çocuklarındaki çabukluk, hareketlilik, çeviklik unsuru net olarak görülmektedir.

Testte hedef alınan özellik çocuğun sırtüstü yatış pozisyonunu, hareketliliği, çevikliği yardımıyla düzelterek kalkması, belli uzaklıkta bulunan topu en çabuk ve ekonomik bir şekilde belirlenen hedefe getirmesidir. Yapılan alıştırılmalar, çalışmalar sonucu A grubu çocuklarının zamanı en ekonomik ve vücutlarında en pratik şekilde kullanmayı öğrendikleri, B grubu çocuklarının bu özelliklerine yönelik çalışmaların az yapıldığı söylenebilir (12).

İstatistiksel işlemler Tablo 7'de görülmektedir.

Tablo 7: Çabukluk Testi Varyans Analizi Dağılımı

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	P Değeri
A ve B grupları	1	173368.141	173368.141	.000
Kızlar Erkekler	1	11209.516	11209.516	.107
Gruplar Cinsiyetler	1	5909.766	5909.766	.239
Hata	60	251183.188	4186.386	

P<0.01

A ve B grupları arasındaki farklılık önemlidir. Bu test sonucunun varyans analizinde araştırılan kız ve erkeğin (yani cinsiyetin) herhangi bir etkisi yoktur. İnteraksiyonda bulunmamıştır. Yalnızca gruplar arasında önemli farklılık vardır.

Sürat Testi

Bu teste ait olan veriler, Tablo 8'de , tablo 9'da ise istatistiksel işlemler görülmektedir.

Tablo 8: Sürat Koşusu Testi Sonuçlarının Dağılımı
(Salise olarak)

Sıra No	ERKEK		KIZ	
	A	B	A	B
1	500	610	413	577
2	420	578	436	508
3	421	482	399	566
4	393	575	400	603
5	406	474	393	588
6	492	581	442	505
7	420	520	408	536
8	405	490	391	562
9	381	597	389	597
10	483	666	409	634
11	397	563	387	689
12	383	756	395	575
13	388	586	396	592
14	392	677	390	524
15	457	553	451	595
16	480	689	400	618
\bar{x}	426.1	587.3	406.1	579.3

Tablo 6'da en iyi derece erkeklerde A grubunda 381 salise, B grubunda 474 salise, Kızlarda A grubunda 387 salise B grubunda ise 505 salise olarak görülmektedir.

Tablo 9:Sürat Koşusu Testi Varyans Analizi Dağılımı

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	P Değeri
A ve B grupları	1	447059.391	447059.391**	.000
Kızlar Erkekler	1	3122.016	3122.016	.283
Gruplar Cinsiyetler	1	570.016	570.016	.645
Hata	60	159763.063	2662.718	

P 0.01

Zamana karşı sürat koşusu testinde A ve B grubu arasında önemli fark vardır. P 0.05 olarak çıkmıştır. Cinsin (kız veya erkek oluşun) herhangi bir önemi yoktur. Interaksiyonda yoktur.

Sürat koşusu testinde ortaya çıkan gruplar arası önemli farklılık ise bu konuda sürat özelliğine yönelik (alıştırmalar) için amaca hizmet eden belli özelliklere sahip çalışma alanının olması ve çalışmaların çok büyük rolü vardır. Bu konuya ait çalışmaların yeterli yapılamamış olduğu, B grubu çocuklarının A grubuna göre önemli farklılık göstermeleri sonucunda ortaya çıkıyor (9).

S. 237

S. 33 (Çocuklara yönelik)
↳ Tempa kasulara

Top Fırlatma Testi

Bu test için uygun alan olması nedeniyle cimnastik salonunda 9 metrelik, anaokulunda 7 metrelik alan kullanılmış ve top fırlatma verileri tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10: Top Fırlatma Testi Sonuçlarının Dağılımı
(cm. olarak)

Sıra No	ERKEK		KIZ	
	A	B	A	B
1	570	258	550	203
2	480	221	482	243
3	640	294	390	364
4	538	438	632	349
5	563	249	402	350
6	492	354	725	357
7	520	365	701	385
8	535	445	599	302
9	413	377	594	251
10	588	328	682	332
11	462	298	707	266
12	651	282	671	313
13	505	286	705	261
14	437	237	534	388
15	481	393	607	264
16	637	295	576	296
\bar{x}	532	320	597.3	307.7

Buna göre en yüksek değer erkek çocuklarında A grubu 6.37 cm. B grubu 4.45 cm, kız çocuklarında A grubu 7.25 cm. B grubu 3.88 cm. olarak bulunmuştur. Tablo 11'de ise bu verilere ait istatistiksel işlemler görölmektedir.

Tablo 11: Top Fırlatma Testi Varyans Analizi Dağılımı

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	P Değeri
A ve B grupları	1	1006259.766	1006259.766	.000
Kızlar Erkekler	1	14671.266	14671.266	.120
Gruplar Cinsiyetler	1	29112.891	29112.891*	.030
Hata	60	353392.563	5889.876	

** P<0.01

* P<0.05

Bu sonuçlara göre A ve B grupları arasında top fırlatma bakımından önemli fark vardır. Kızların ve erkeklerin kendi aralarında fark yoktur. Ancak önemli ve ilginç olarak cinsiyetler arası interaksion bulunmuş , kız çocuklarının daha uzağa top atabildikleri ortaya çıkmıştır.

Kol kuvvetinin geliştirilebilmesi için alan, malzeme ve denemelerin önemi vardır. Top fırlatma çalışmalarını çocukların kollarını kullanabilmelerine

ve onların güçlendirilmesine yönelik bir çalışma sistemidir. Çocuğun topu eline alması, onu kavrayıp hissetmesi, elden çıkarırken vücudun pozisyonu, kolun geriden yukarıya ve ileriye uzanmasıyla meydana gelen kol kuvvetinin etkisiyle topun elden çıkması, belli çalışmalar aşamalar ve tekrarlar sonucu ortaya çıkan bir üründür. Bu alıştırmaların yapılabilmesi, geliştirilebilmesi için yeterli ve gerekli alana, tekrarlara ihtiyaç vardır (8).

Durarak Uzun Atlama Testi:

Bu teste ait veriler tablo 12'de verilmiş ve buna göre erkek çocuklarının en düşük olarak A grubu 81 cm, B grubu 57 cm, kız çocuklarının ise A grubu 76 cm, B grubu 47 cm atladıkları bulunmuştur.

Tablo 12: Durarak Uzun Atlama Testi Sonuçlarının Dağılımı (cm olarak)

Sıra No	ERKEK		KIZ	
	A	B	A	B
1	100	67	107	83
2	99	72	88	86
3	84	92	76	82
4	91	91	99	76
5	79	111	116	73
6	95	100	101	82
7	85	107	86	83
8	81	99	87	92
9	99	72	109	47
10	93	57	80	76
11	94	73	84	57
12	92	64	105	60
13	105	78	109	77
14	98	61	107	92
15	103	77	101	63
16	98	64	98	61
\bar{x}	93.5	80.3	97.0	74.3

Durarak uzun atlama testi çocukların çift bacak sıçramalarına yönelik alıştırmalarla geliştirilmesi sonucu kendisini gösteren bir özelliktir. Bu testte A ve B gruplarında bulunan çocukların çalışma-

ları sonucu testte bu özellikleri tespit edilmiş B grubu çocuklarının A grubu çocuklarına göre daha az başarılı oldukları bulunmuştur (8).

Tablo 13: Durarak Uzun Atlama Testi Sonuçlarının Varyans Analizi Dağılımı

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	P Değeri
A ve B Grupları	1	5148.063	5148.063	.000
Kızlar Erkekler	1	22.562	22.562	.716
Gruplar Cinsiyetler	1	361.000	361.000	.149
Hata	60	10134.125	168.902	

$P < 0.01$

Varyans analizi sonucunda durarak uzun atlama testinde A ve B grupları arasında farklılık vardır. Cinsler arasında fark yoktur. interaksionunda olmadığı görülmektedir.

Top Yakalama Testi

Top yakalama çocuktaki vücut koordinasyonunu tespit etmek amacıyla uygulanmış bir testtir. Çocuğun topu takip edebilmesi, topun gelişine göre yönünü, vücudunu, kollarını kullanabilmesi özelliğine yönelik bir çalışmayı amaçlamıştır. Bu teste ait veriler tablo 14'de görülmektedir.

Tablo 14: Top Yakalama Testi Sonuçlarının Dağılımı
(Puana göre)

Sıra No	ERKEK		KIZ	
	A	B	A	B
1	3	3	3	3
2	3	2	2	2
3	3	2	3	3
4	3	3	3	3
5	3	2	3	3
6	3	2	3	2
7	3	3	3	3
8	3	3	3	3
9	3	3	3	3
10	3	2	3	3
11	3	3	3	3
12	3	2	3	2
13	3	2	3	3
14	3	2	3	2
15	3	2	3	3
16	3	3	3	2
\bar{x}	3	2.4	2.9	2.6

İstatistiksel işlemleri ise Tablo 15'de görmek mümkündür.

Tablo 15: Top Yakalama Testi Sonuçlarının Varyans Analizi Dağılımı

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	P Değeri
A -B grupları	1	2.641	2.641	.000
Kızlar-Erkekler	1	0.141	0.141	.318
Gruplar Cinsiyetler	11	0.391	0.391	.098
Hata	60	8.313	0.139	

P<0.01

Top yakalama testinde uygulanan ve puanlamaya dayalı olarak yapılan bu test sonucu tablo 15'de görüldüğü gibi önemli farklılık ortaya çıkmıştır. Cinsler arası fark yoktur. İnteraksion'da önemli bulunmamıştır.

Bütün testlerde göze çarpan dikkat, konsantrasyonun belli, kısa bir zaman için yoğunlaşması çabukluk, çeviklik, denge unsuru, sıçrama, fırlatma özelliği, yeterli olan, malzeme, zaman ve program dahilinde çalışan A grubu çocuklarının da testlerde daha başarılı olması sonucunda, bol alıştırma, yeterli alanı çocuğun özgürce, öğretmen tarafından hissettirilmeden denetlenerek kullanması, deneme tekrarlarının çokca yapılabileceği zamanının olması ve öğretmen tarafından dengeli olarak ayarlanan, farklı motor beceriler denenmesi sonucu B grubu çocuklarının da A grubu çocukları kadar başarılı olabileceklerini söylemek mümkün olabilir (8).

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER

A ve B grubu olarak ele alınan, malzeme, alan, program, çalışma süresi açısından avantajlı olan ve uzman eleman eşliğinde temel beden eğitimi çalışmaları yapan çocuklarla, yeterli derecede malzeme, alan, program ve çalışma süresince, çalışmalarını sürdüremeyen çocuklar arasında, motor becerileri kapsayan denge, çabukluk, koordinasyon, sıçrama, kuvvet ve sürat gelişimlerinde anlamlı farklılıkları, uygulanan testler sonucu bulunmuştur.

Araştırmamız, beden eğitimi çalışmalarıyla, motor gelişim ilişkisini amaçlamış, sonuçlar motor gelişimin kazandırılmasında, geliştirilmesinde beden eğitimi çalışmalarının gerekli olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu sonuca göre önerilerimiz:

- Dünya'da halen araştırmalar sürdürülen bu konuda Türkiye'de de uzmanların bir araya gelip, bu konuyu tartışması, geliştirmesi, araştırma, incelemelerini arttırması gereklidir.

- Okulöncesi eğitim kurumları çocuğun ruh ve beden gelişiminin gerçekleşmesi için gerekli diğer bilim dallarıyla psikoloji, pedagoji, beden eğitimi işbirliği içinde olmalıdır.

- Ebeveynler, çocuklarını hasta olacak, düşecek, dövülecek, düşünceleriyle fiziksel egzersizlerden uzaklaştırmamalı, aksine bu tip faaliyetlerle çocuğun kişilik gelişimi, sosyal hareketliliği, psikolojik rahatsızlıkları parmak kemme, yatağını ıslatma gibi bu yolla ortadan kaldırılabileceğine dair okulöncesi eğitim kurumlarınca ikna edilmelidir.

- Okulöncesi eğitim kurumlarında yönetici ve beden eğitimi uzmanlarının yazılı ve sürekli yenilik getirebilen programlar dahilinde çalışmaları yapılmalı, süre, malzeme yeterliliği tartışılmalı ve arttırılmalıdır.

- Okulöncesi kurumlarında görev yapan Beden Eğitimi öğretmenleri kendi alanlarında periyodik zamanlarda kurum elemanlarına hizmetiçi eğitimi verebilmelidir.

BÖLÜM VI

ÖZET

Okulöncesi altı yaş grubu kız ve erkek çocuklardaki "Motor Gelişimi'nin ölçülmesini amaçlayan bu araştırma toplam 64 çocukta gerçekleştirilmiştir.

Çocuklar farklı iki grup olarak ele alınmıştır. Bunlar beden eğitimi çalışmalarını malzeme, alan zaman, program avantajına sahip olarak sürdüren ve bu avantaja sahip olmayan çocuklar. Bu iki grup çocukta, beden eğitimi çalışmalarının motor gelişime etkisi araştırılmış ve çalışmaların hazırlanacak zengin imkanlarla, motor gelişime çok büyük etkisi olduğu sonucu bulunmuştur.

Araştırmada Morris Atwater, Williams ve Wildmoreun "Motor Gelişim Testleri" olan tek ayak üzerinde dengede durma, çabukluk, top yakalama, durarak uzun atlama, top fırlatma ve sürat koşusu testi olmak üzere altı bölümden oluşan test uygulanmıştır.

Buna göre, aritmetik işlem olarak kullanılan varyans analizinde, tek ayak üzerinde dengede durma testi için A-B gruplarındaki fark $P < 0.01$ 'e göre önemli, kız ve erkek çocuklar arasında da anlamlı farklılık ve interaksion da önemli bulunmuştur. $P < 0.01$ 'e göre çabukluk

testinde, top yakalama testinde, durarak uzun atlama testinde ve sürat koşusu testinde yalnızca A-B grupları arasında önemli fark görülmüştür. Top fırlatma testinde ise yine $P < 0.01$ 'e göre A-B grupları arasında fark görülürken ilginç olarak interaksionda önemli olarak bulunmuştur.

Okulöncesi eğitiminde 6 yaş grubu çocuklarının motor gelişmelerinde, beden eğitimi çalışmalarının önemi, bulunmuştur. Sunulabilecek imkanların elverdiği en iyi malzeme, alan, program ve uzman eleman ise bu konunun vazgeçilmez öğelerinden olduğu araştırma sonucunda ortaya çıkmıştır.

Buna göre okulöncesi eğitim kurumlarının öğretmen ve idarecileri beden eğitimi uzmanları ile çalışmalı, yeni, her gün iyiye doğru giden programlar geliştirmeli, beden eğitimi çalışmalarını konusunda hizmetçi eğitimler verilmelidir.

SYNOPSIS

Effects of the physical training were investigated 64 children of the "motor development" in the 6-year of age group of male and female children, taken as two separate populations.

The "motor development tests" used in this study were those of Morris Atwater, Williams and Wildmore, encompassing balanced standing on one foot, agility, long jump from stationary position, ball throwing and sprinting.

In the variance analysis used for the statistical process, the test of balanced standing on one foot gave a significant difference of $P < 0.01$ between the groups A and B. The overall difference among the male and female children is significant and the interaction is important.

A significant difference for $P < 0.01$ was observed only between the groups A and B for the agility, ball-catching, long jump from stationary position and sprinting. The interesting point here is that the difference is significant between the groups A and B at $P < 0.01$ in the ball-throwing test where the interaction was found to be important.

Consequently, it has been concluded that the physical training work is effective, important and necessary for the motor developments of preschool-age children.

KAYNAKLAR

1. Oğuzkan, Şükran-Oral, Güler. :Okulöncesi Eğitimi, İstanbul, 1987.
2. Royan, Norma.: Okulöncesi Eğitimi Semineri, İstanbul, 1984.
3. Akyol, A.: Cumhuriyetimizin 50. Yılından Sonra Türkiye'de Beden Eğitimi ve Sporun Ana Gelişme Yönleri. Beden Eğitimi Dergisi, Sayı :28-29, s.23., Ankara, 1973.
4. Pars, Ve dide Baha.: Eğitim Psikolojisi, 1970.
5. Günce, Gülseren.: Çocuk Psikolojisi, 1976.
6. Yavuzer, Haluk.: Çocuk Psikolojisi, İstanbul, 1987.
7. İrez, Seniha.: Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, İstanbul, 1970.
8. Başaran, Ethem.: Eğitim Psikolojisi, 1972.
9. Muratlı, Sedat.: Antrenman Bilgisi ve Testler, Ankara, 1977.
10. Sevimay, Dilara.: Okulöncesi Çağı Çocukların Motor Performanslarının İncelenmesi, Bilim Uzmanlığı Tezi. H.Ü. Ankara, 1986.
11. Sarpyener, Kut.: Sporcularda Kas Yaralanmaları ve Tendan Hastalıkları, Vladimir Krejci, Peter Koch, (Çeviri) Kırklareli, 1984.
12. Karakaş, Eyüp Selahattin.: Sporcu Sağlığı, 1987.

13. Wood, Denis,: Aerobic Dance For Children Resourcesant Recommendations, The Pyhysicien and Sports Medicine, Vol 14, No:3, Mesch, 1988.
14. Koslow, Robert.: Physical Education, Joperd April, 1988.
15. Fox, Kenneth.: Educational and Psychological. Considerations, S.47, Joperd, February, 1988.
16. Özgür, İbrahim N.: Çocuk ve Gencin Ruh Sağlığı, İstanbul 1972.
17. Royan, Norma.: Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırma Semineri, II-III, İstanbul, 1985.
- 18- Arslan, Refik.: Beden Eğitimi Bilgileri, Ankara 1979.
19. Erkal, Mustafa.: Sosyolojik Açıdan Spor, İstanbul, 1986.
20. Sükan, Zafer.: Okul Öncesi Etkinlikleri, 1983.
21. Alper, Tülay.: Cimnastiğin, Çocuk Gelişimindeki Yeri, Mezuniyet Tezi, 1983.
22. Akgün, Necati,: Egzersiz Fizyolojisi, Ankara 1982.
23. Gabbard, Carl.: Teaching Motor Skills To Children. Theory Into Practice, S.69, Joperd, Mat, 1984.
24. Capel, Susan: Educational Gymnastics, A Well-planned educational gymnastics program contributes to the total development of the child. Gymnastics builds increasingly complex body management and control skills which are the bases for later skill learning, S.34, Voperd, February, 1986.

25. Kantarcioğlu, Selçuk.: Anaokullarında Eğitim,
Ankara, 1984.
26. Kantarcioğlu, Selçuk.: Anaokullarında Metot ve
Öğrenim II, Ankara, 1987.
27. Hakbilen, Nilüfer.: Farklı Ekonomik Düzeydeki
4-6 Yaş Grubu Çocukların Fiziksel Büyüme Paramet-
relerinin İncelenmesi, Bilim Uzmanlığı Tezi, H.Ü.
Ankara, 1979
28. Çelebi, Nilgün.: Süt Çocuğu Çağı Çocuklarının Fi-
ziksel Gelişim Parametrelerinin ve Motor Gelişim
Durumlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi.
Bilim Uzmanlığı Tezi, H.Ü. Sosyal Bilimler Fak.
Ankara, 1979.
29. Küçükkaya, Erdal.: Okulöncesi 5-6 Yaş Grubu Kız
ve Erkek Çocukların Motor Gelişimlerinin Sağlan-
masında Oyunun Yeri ve Önemi, Yüksek Lisans Tezi,
Ankara 1979.
30. Baysal, Ayşe.: Genel Beslenme Bilgileri, Ankara, 1986.

ÖZGEÇMİŞ

10.11.1962 Niğde doğumluyum. İlkokul, Ortaokul ve Lise'yi Ankara'da tamamladım.

1980-1981 döneminde Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi Bölümüne girerek, 1984-1985 yılında mezun oldum. Üniversite öğrenimimde atletizm ve ritmik cimnastikle ilgilendim. Atletizm branşında çalışarak, okul takımında görev aldım ve üniversiteyi temsil ettim.

1982 yılında Ankara'da açılan Ritmik Cimnastik Antrenörlük kursu sonucu belge alarak, antrenör olmaya hak kazandım. 1983-1985 yılları arasında Ankara Bölgesi'nde fahri olarak ritmik cimnastik antrenörlüğü yaptım.

1986-1987 yılında Eğitim Fakültesinin Beden Eğitimi ve Spor Bölümü yüksek lisans derslerini vererek, tezimi hazırladım.

Halen Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümünde, Ritmik Cimnastik Öğretim Görevlisi olarak çalışmalarımı sürdürmekteyim.